

İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatında Sağlık ve Güvenlik Dokümanı Hazırlanışı

C. Cengiz Göztepe, Burhan Erdim, Selim Akyıldız
TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

Özet

İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı'nda hızlı bir değişimin yaşandığı bir süreçte, kavram kargaşasının yaşanması doğaldır. Ancak, özellikle İş Sağlığı ve Güvenliğinde yanlış anlama ve algılamaların en aza indirilmesi, uygulamanın etkinliği bakımından önemli bir konudur.

Bu çerçevede, genel bir yaklaşım ifade eden Sağlık ve Güvenlik Dokümanı kavramı, madencilik açısından incelenmiş ve uygulayıcıya kullanabileceği bir format sunulmaya çalışılmıştır.

•1. Giriş

İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı'nda hızlı bir değişimin yaşandığı bir dönemdeyiz. 1475 sayılı yasa ile 4857 sayılı yasanın birlikte uygulandığı bir süreç, kullanılabilirdiği takdirde, bir şans olarak algılanabilir.

Madencilik için hayati önem arzeden ve 1475 sayılı İş Kanunu çerçevesinde yayınlanan Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü ve Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi Benzerlerinin Üretimi, İthalı, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük ve Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Tozla Mücadeleyle İlgili Yönetmelik, İş Kanununun Geçici 2. maddesi doğrultusunda halen yürürlüktedir.

Tüzüklerde, tüm faaliyetler belli rakamlarla ifade ediliyor, hiçbir şey düşünmeden, bu verilere uyularak madencilik yapıyordu.

İş Mevzuatı'nda -özelinde İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı'nda- "Sağlık ve Güvenlik Dökümanı" kavramı, İş Kanunu'nun 78. Maddesine dayanılarak yayınlanan Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nde yer almaktadır.

Madencilik için halen geçerli mevzuat, yukarıda adı zikredilen yönetmeliktir.

Yönetmeliklerin ortak özellikleri, ana hatlarıyla; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda önleme politikası oluşturulması ve sürekli iyileştirme yapılması ile risk değerlendirilmesi, sağlık gözetimi, çalışanların eğitimi, çalışanların bilgilendirilmesi ve çalışanların görüşlerinin alınması şeklinde sıralanabilir.

Yönetmeliklerde, uygulamaya yönelik -tüzüklerde verildiği şekilde- rakamsal değerler verilmemiş, genel prensipler anlatılmıştır. Uygulamaya yönelik düzenlemelerin ise, talimatlar vasıtasıyla yapılması, işverene, yükümlülük olarak verilmiştir.

•2. Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nın Mevzuat Kaynağı

İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili belge ve bilgilerin, iş ve işlemlerin, Sağlık ve Güvenlik Dökümanı, Sağlık ve Güvenlik Planı, Patlamadan Korunma Dökümanı şeklinde işe özel olarak adlandırılması 4857 sayılı kanun zamanında gündeme gelmiştir.

Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nin İşveren Yükümlülükleri bölümünde "İşveren, 9/12/2003 tarihli ve 25311 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin 6, 9 ve 10 uncu maddelerinde belirtilen hükümler doğrultusunda "sağlık ve güvenlik dokümanı" hazırlanmasını ve güncellenmesini sağlayacaktır." denilmektedir.

Her ne kadar, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, 2006 yılında yürütmesi durdurulmuş da olsa, "Sağlık ve Güvenlik Dökümanı" yukarıda belirtilen maddelerde geçmiyor da olsa, iş sağlığı ve

güvenliği sistemimizin genel çerçevesinin çizildiği bu yönetmelikte "Genel Esaslar" ortaya konulmuştur. Bu çerçevede, yukarıda belirtildiği şekilde, 6, 9 ve 10. maddelerdeki genel hükümler kastedilmekte ve bu doğrultuda oluşturulan belge ve bilgiler manzumesine "Sağlık ve Güvenlik Dökümanı" denilmektedir.

Sağlık ve Güvenlik Dökümanı, sadece Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği kapsamında geçen bir tanımlamadır. Ancak, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği çerçeve bir yönetmeliktir. Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği kapsamında, hazırlanacak Sağlık ve Güvenlik Dökümanı, Sağlık ve Güvenlik Planı olarak adlandırılmıştır. Diğer sektörlerde özel bir isimlendirme yapılmamıştır. Bu çerçevede; yukarıda, Sağlık ve Güvenlik Dökümanı tanımlaması çerçevesinde, atıfta bulunulan maddeler göz önüne alındığında, tüm işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapılacak iş ve işlemler ile hazırlanacak belgelerin çerçeve isminin Sağlık ve Güvenlik Dökümanı adlandırılması gerekmektedir.

•3. Sağlık ve Güvenlik Dökümanı Genel İçeriği

Sağlık ve Güvenlik Dökümanı, neleri içerecektir veya sınırları nerede başlayıp nerede son bulmaktadır ?

Bu soruya doğru cevap verilmesi ancak, sağlık ve güvenlikle ilgili ilke ve yöntemlerin öncelikle belirtilmesini gerekli kılmaktadır.

Bunlar, ana hatlarıyla;

- Çalışmalar sırasında, çalışanlarımızın ve faaliyetlerimizden etkilenebilecek diğer insanların sağlığını, can ve mal güvenliğini korumak için gerekli her türlü önlemin alınması,
- İSG bilincinin tüm çalışanlarımız tarafından benimsenmesi ve bir yaşam felsefesi haline gelmesi için gerekli tüm eğitim, duyuru ve bilinçlendirme faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Faaliyetler sırasında İSG ile ilgili tehlikelerin izlenmesi ve bunların en aza indirilmesi için çalışmak,
- İSG ile ilgili tüm mevzuata uymak, İSG performansımızın sürekli iyileştirilmesi yönünde hareket etmek,
- Verilen hizmetlerin İSG etkilerini kamuoyuna duyurmak
- İşyerinde görev alan her düzeydeki yöneticinin, kendi kişisel güvenliklerinden sorumlu oldukları kadar, alt kadrolarının davranış ve eylemlerinden de sorumlu olmaları,
- Tüm çalışanların, işe başlarken, İSG ile ilgili konular hakkında bilgilendirilmeleri şeklinde özetlenebilir.

Bu noktada, işyeri konumunun belirlenmesi gerekmektedir. İşyeri konumu, sağlık ve güvenlik dökümanı içeriğinin tespitinde en önemli faktördür. İş Sağlığı ve Güvenliği dışındaki mevzuatın madencilik faaliyetlerini bağlayıcı hükümleri sağlık ve güvenlik dökümanı içeriği açısından önemlidir.

İşyeri konumu belirlemede en önemli unsurlar; işyerinin niteliği, tehlike sınıfı, çalışan sayısı ve ağır ve tehlikeli işlerdeki yeridir.

Konum belirleme işlemine madencilik açısından baktığımızda;

- Nitelik olarak; İş Kanunu'nun 111. Maddesine göre sanayiden sayılmaktadır.
- İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği'ne göre Çok Tehlikeli sınıfta yer almaktadır.
- Bazı yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından (iş güvenliği uzmanı bulundurma, işyeri hekimi bulundurma, iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurulması vs) çalışan sayısı önemli bir yer tutmaktadır.

•- Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği açısından ise yeraltı ve açık işletmelerde yapılan çalışmalarda Genç İşçi ve Kadın çalıştırılması yasaklanmıştır.

Ayrıca, 3213 sayılı Maden Kanunu, Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları Hakkında Yönetmelik hükümleri bu açıdan önemli bir yere sahiptir.

Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nin İşveren Yükümlülükleri bölümünde yukarıda anılan maddenin devamında, "Sağlık ve güvenlik dokümanında özellikle aşağıdaki hususlar yer alacaktır;

- a. İşçilerin işyerinde maruz kalabilecekleri risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi.
- b. Bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmek için alınacak uygun önlemler.
- c. Çalışma yerlerinin ve ekipmanın güvenli şekilde düzenlenmesi, kullanılması ve bakımının yapılması."

ibareleriyle sorunun cevabı verilmektedir.

a ve b'de belirtilen konu; iş sağlığı ve güvenliği sistemimizin temelini oluşturan, bakış tarzını yansıtan, "proaktif" olma şeklinde, "kaza" oluşmadan önce "tehlike"yi görebilmek ve uygun "önlem"leri almak şeklinde kısaca özetlenebilecek bir bakış açısı olan "Risk Değerlendirmesi" yapılmasından bahsetmektedir.

c'de ise, önlemlerin nasıl uygulanacağı belirten "talimat"lardan bahsetmektedir.

İş Kanunu'nun 78. maddesinde, "işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği şartlarının belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması, işyerlerinde kullanılan araç, gereç, makine ve hammaddeler yüzünden çıkabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi ve özel durumları sebebiyle korunması gereken kişilerin çalışma şartlarının düzenlenmesi, ile ilgili konularda yapılacak risk değerlendirmesi" şeklinde Risk Değerlendirmesi'nin temel unsurları ortaya konulmuştur.

Yürütmesi durdurulan İş Sağlığı ve Yönetmeliği'nde ise Risk Değerlendirmesi "işyerlerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin, işçilere, işyerine ve çevresine verebileceği zararların ve bunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla yapılması gerekli çalışmalar" olarak tanımlanmıştır.

Diğer tüm yönetmeliklerde de Risk Değerlendirmesi yapılması hususunda amir hükümler bulunmaktadır.

İş Kanunu kapsamında yayınlanan yönetmeliklerde "işçilere uygun talimatların verilmesi, yeterli bilgi ve talimat verilen işçiler, gerekli talimatı verir, yeterli bilgi ve talimat almaları, kendilerine verilen eğitim ve talimatlar," şeklinde cümlelerle "talimat"ın önemi vurgulanmaktadır.

Çoğulcu ve katılımcı bir işyeri oluşturma doğrultusunda düzenlemelerin yapılmaya çalışıldığı İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı'nda gerek iş yürütümü, gerekse iş sağlığı güvenliği önlemlerinin nasıl uygulanacağı talimatlarla mümkün olabilmektedir.

Mevzuatın verdiği önem göz önüne alındığında "usulüne uygun olarak düzenlenmiş talimat", o işyerindeki İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatının ayrılmaz bir parçasıdır.

O halde, risk değerlendirmesi ve talimatlar "Sağlık ve Güvenlik Dökümanı"nın en önemli iki unsuru olarak yer almaktadır.

Yine, yönetmelikte, "Özel riski bulunan işler yalnızca konunun uzmanı kişiler tarafından ve talimatlara uygun olarak yapılacaktır." Ve "Tüm güvenlik talimatları işçilerin anlayacağı şekilde olacaktır." ibareleri, yukarıdaki konuyu destekleyici bir özellik göstermektedir.

Özellikle "Özel riski bulunan işler yalnızca konunun uzmanı kişiler tarafından ve talimatlara uygun olarak yapılacaktır." cümlesindeki "özel riski bulunan iş", "uzman kişi" ve "talimat" ifadeleri konunun ayrıntısını vermesi bakımından özel bir önem arz etmektedir.

Yönetmeliğin "Asgari Sağlık ve Güvenlik Gereklere" bölümünde bu kavramlara "çalışma izni", "sorumlu personel", "gözetim" ve "kalifiye işçi" başlıkları altında açıklama getirilmiştir.

Çalışma izni kavramı " hem tehlikeli işlerin yapılmasında, hem de diğer işlerle etkileşmesi sonucu ciddi tehlikelere neden olabilecek rutin işlerin yapılmasında bir çalışma izni sistemi uygulanacaktır." denilerek açıklanmıştır.

Sorumlu personel ise "her işyerinde işveren tarafından atanmış, işçiler çalıştığı sürece görev yapacak, yeterli beceri ve uzmanlığa sahip sorumlu bir kişi bulunacaktır." ibaresiyle açıklanmıştır. Sorumlu personele konuyla ilgili mevzuat açısından bakarsak; Maden Kanunu'nda sözü edilen "teknik eleman, daimi nezaretçi ve teknik nezaretçi", İş Kanunu'nda sözü edilen "İş Güvenliği Uzmanı" ile İşyeri Açma ve çalışma Ruhsatları Yönetmeliği kapsamındaki "Sorumlu Müdür" madenlerde görevlendirilen ve yukarıda sözü edilen "sorumlu personel" kapsamında yer almaktadır.

Sorumlu personelin, gözetimi ise "Yapılan tüm çalışmalarda, işçilerin sağlık ve güvenliğinin korunmasının sağlanması için işveren veya işveren adına hareket eden kişi tarafından atanan, yeterli beceri ve uzmanlığa sahip kişiler tarafından gerekli gözetim yapılacaktır." çerçevesinde tanımlanmaktadır.

İşin yapımı açısından görev alacak uzman kişi, kalifiye işçi olarak tanımlanmaktadır. Kalifiye işçi, İş Kanunu'nun 85. maddesinde belirtilen "mesleki eğitim" almış, usta olarak anılan ve yönetmelikte "kendilerine verilen işi yapabilmek için gerekli beceri, deneyim ve eğitime sahip" kişi olarak tanımlanmaktadır.

•4. Sağlık ve Güvenlik Dökümanı Hazırlama Süreci

Yine, yönetmeliğin devamında, sağlık ve güvenlik dokümanın "çalışmaya başlanılmadan önce" hazırlanması ve "işyerinde önemli değişiklikler veya ilave yapıldığında" tekrar gözden geçirilmesi gerektiği yer almaktadır.

Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nın "çalışmaya başlamadan önce" hazırlanması, İş Kanunu'nun genel ruhuna uygun bir davranış şeklidir. Önleme ve koruma politikalarının oluşturulabilmesi için, tehlike-önlem alan çalışmalarının iş başlamadan hazırlanması, çalışanların korunması için önemli bir hareket tarzıdır.

"İşyerinde önemli değişiklikler veya ilave yapıldığında" şeklinde ifade edilen, çalışma şartlarının değişikliğinde, mevcut tehlikelerde meydana gelecek değişikliğin tahmin edilmesi de yine bu amaca yönelik önemli bir çalışmadır.

Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nın, çalışmaya başlamadan önce hazırlanması söz konusudur. Halen çalışan işletmelerde ise, işlemlerin en kısa zamanda yapılmış olması gerekirdi. Ancak, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 2004 yılından bugüne kadar, bir çok işletmede, sağlık ve güvenlik dökümanı ve bu kapsamda yer alan belge ve bilgilerin tam olarak hazırlandığını ifade etmek mümkün değildir.

Dökümanın gözden geçirilmesinin ise işyerinde önemli değişiklikler veya ilave yapıldığında gerektiği belirtilmiştir.

Gerek açık işletmelerde, gerekse yeraltı işletmelerinde sürekli değişiklik (yeni galeriler, yeni taban yolları, yeni ayaklar, vs) sözkonusudur. Ve, bu değişiklikler, önemli sayılabilecek büyüklüktedir. Bu şartlar altında, Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nda sürekli değişiklik yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede, dökümanın önemli bir parçası olan Risk Değerlendirmesi'nin de, işletmecilik şartlarında meydana gelen sürekli değişiklikler nedeniyle sürekli olarak yenilenmesi gerekmektedir. Bu, işyeri çalışma şartlarındaki tehlike değişikliklerinin takip edilmesi ve uygun önlemlerin alınması açısından önemli bir durumdur.

Burada, iki soru gündeme gelmektedir:

1. Sağlık güvenlik dokümanını kim veya kimler hazırlar?
2. Sağlık güvenlik dokümanı hazırlanmazsa ne olur?

Tüm çalışanların, genel anlamda, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili faaliyetlere katılımlarının sağlanması ve görüş bildirimi esastır. Bu açıdan bakıldığında, sağlık ve güvenlik dökümanı hazırlanmasına değişik konularda olmak üzere, tüm çalışanların katkı yapmaları çoğulcu bir yaklaşım olması açısından önemli bir konudur. Muhakkak ki yönetici ve İSG Birimi çalışanlarının öncelikli rolü bulunmaktadır.

Sağlık ve Güvenlik Dökümanı hazırlanması yasal bir yükümlülüktür. Kanunlarda ve yönetmeliklerde oluşabilecek uygunsuzluklarda ise İş Kanunu'nun 105. maddesinde yer alan düzenlemeler doğrultusunda idari yaptırım uygulanması sözkonusudur.

Sağlık ve güvenlik dokümanından çalışanların haberdar olması gerekir mi ve gerekiyorsa bu bilgilendirme nasıl yapılmalıdır ?

Sağlık ve güvenlikle ilgili ilke ve yöntemlerin ana unsurlarına göz atılacak olursa, temel konulardan birinin, "Tüm çalışanların, işe başlarken, İSG ile ilgili konular hakkında bilgilendirilmeleri" olduğu görülecektir.

Gerek işe giriş aşamasında, gerekse çalışma döneminde çalışanların, işverence "bilgilendirilmesi" önemli bir yükümlülük olarak yer almaktadır. Bu dönemlerde, çalışanlara bilgi aktarımı yapmak ve katkı istemek, sağlık ve güvenlik dökümanının hem çalışanlarca bilinmesi, hem de uygunsuzlukların düzeltilmesi açısından önemli bir konudur.

•5. Alt İşveren Çalışmalarında Sağlık ve Güvenlik Dökümanı

Yönetmelikte, alt işverenli bir çalışma ortamı için "aynı işyerinde birden çok işletmeye ait işçilerin bulunması durumunda, her işveren kendi kontrolü altındaki işlerden sorumludur." denilmektedir.

Aynı işyerini paylaşan alt işverenler ile ilgili bir çerçeve çizilmekte, sorumluluk alanı belirlenmektedir.

İşyeri bütünlüğünün temel alındığı İş Kanunu, işyerinde yürütülen faaliyetlerin belli bir kontrolünün sağlanması açısından, maddenin devamında ise, "tüm işyerinden sorumlu olan işveren, işçilerin sağlık ve güvenliğinin korunması ile ilgili tedbirlerin uygulanmasını koordine edecek ve kendisine ait sağlık ve güvenlik dokümanında koordinasyonun amacını ve bu koordinasyonu sağlamak için alınacak önlemleri ve uygulanacak yöntemleri belirtecektir." şeklinde yer almaktadır.

Her işveren/alt işveren kendi işlerinden sorumlu olsalar dahi; işin, işyerinin bütünlüğünü korumak, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin tek elden uygulanması ve kontrolü açısından İşveren yükümlü kılınmıştır. Mevzuatta yazıldığı şekliyle, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili "koordinasyon" ve sağlık ve güvenlik dökümanı işveren tarafından yerine getirilecektir.

Burada, önemle üzerinde durulması gereken konu, metinde "kendisine ait sağlık ve güvenlik dökümanı" kavramıdır.

Genel koordinasyonu sağlayacak olan işveren (asıl işveren), işin çerçevesini çizen sağlık ve güvenlik dökümanını hazırlayacak ve alt işverenlere tebliğ edecektir. Alt işverenler ise işveren tarafından kendilerine tebliğ edilen ve genel esasların belirlendiği sağlık ve güvenlik dökümanını esas alarak, ayrıca yeni bir sağlık güvenlik dökümanı hazırlayacaklardır.

İşveren Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nda ana esaslar belirtilirken, Alt İşverenlerce hazırlanacak Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nda işin ayrıntıları yer alacaktır. Bu belgeler, "İşe Özel Sağlık ve Güvenlik Dökümanı, İşe Özel Risk Değerlendirmesi, İşe Özel Talimat, vs " adlarıyla adlandırılacaktır.

•6. Sağlık ve Güvenlik Dökümanı Ayrıntısı

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nında yer alması gereken belgeler, Yönetmelikte belirtilen genel esaslar doğrultusunda, ana hatlarıyla;

- İş Sağlığı ve Güvenliği Sisteminin (İlke ve Yöntemleri, Hedefler ve Gözden Geçirme)
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri
- Risk Değerlendirme ve Esasları
- İşe Giriş İşlemleri
- İşyeri Genel Kuralları
- Eğitim (Mesleki Eğitim ve İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi)
- Acil Durum İş ve İşlemleri
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kontrol Sistemi
- İş Kazası ve Meslek Hastalığı
- İş Sağlığı ve Güvenliği Talimatları
- Makine-Teçhizat ile ilgili iş ve işlemler
- Ortama yönelik olarak alınması gerekli tedbirler

olarak sıralanabilir.

Bu başlıkları biraz daha somutlaştıracak olursak;

- 1. Temel Doküman
 - 1.1. Alt Mevzuat (Tüzük, Yönetmelik, Tebliğ, Standart)
 - 1.2. Risk Değerlendirmesi
 - 1.3. İşletme Belgesi
 - 1.4. İç Yönetmelik
 - 1.5. Talimatlar
 - 1.6. İş, Hizmet veya Ürün Uygunluk Belgeleri
- 2. Çalışanlara Yönelik Bilgiler
 - 2.1. İşçi Özlük Dosyası
 - 2.2. Nüfus Cüzdanı Sureti
 - 2.3. Mesleki Yeterlilik Belgesi
 - 2.4. Sağlık Raporu
 - 2.5. Sosyal Güvenlik Kurumu Bildirim Formu
 - 2.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Belgeleri
 - 2.7. Portör Muayeneleri
 - 2.8. Tetanoz Aşısı
- 3. Organizasyona Yönelik Düzenlemeler ve Belgeler
 - 3.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu
 - 3.2. İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi
 - 3.3. İş Güvenliği Uzmanı
 - 3.4. İşyeri Hekimi
 - 3.5. Sağlık Personeli
- 4. Acil Durum İş ve İşlemleri

- 4.1. Acil Durum Planları
- 4.2. Acil Durum Ekipleri
- 4.3. Acil Durum İşaret ve Yönlendirmeleri
- 4.4. Acil Durum Aydınlatmaları
- 4.5. Acil Durum Tatbikatları
- 4.6. Yangın Algılama ve Söndürme Sistemleri
- 5. Makine ve Teçhizatla İlgili İş ve İşlemler
 - 5.1. Ekipman Bakım Kartı
 - 5.2. Teknik Periyodik Kontrol Formu
 - 5.3. Elektrik ve Elektrikli Ekipman Kontrolü
 - 5.4. Topraklama Tesisatı Kontrolü
 - 5.5. Paratoner Kontrolü
- 6. Patlamadan Korunma Dökümanı
- 7. Ortama Yönelik İş ve İşlemler (Ortam Ölçümleri)
 - 7.1. Gürültü
 - 7.2. Titreşim
 - 7.3. Toz
 - 7.4. Aydınlatma
 - 7.5. Termal Konfor
 - 7.6. Kimyasal Konsantrasyon
- 8. Diğer İş ve İşlemler
 - 8.1. Malzeme Güvenlik Bilgi Formları
 - 8.2. Kişisel Koruyucu Donanım
 - 8.3. Sağlık ve Güvenlik İşaretleri
 - 8.4. Çalışma İzni
 - 8.5. İlk Yardımcılar
 - 8.6. İçme ve Kullanma Suyu Kontrol Belgesi
 - 8.7. İş Kazaları ve Meslek Hastalığı Bildirimi
- 9. Madencilik Özel
 - 9.1. Atık Varlığı Tespiti
 - 9.2. Sorumlu Personel Atanması
 - 9.3. Çalışılan Yerlerin Kontrolü ve Kayıt Tutulması
 - 9.4. İş Ekipmanı Antigrizu Özelliği
 - 9.5. Bakım Planı
 - 9.6. Güvenlik Ekipmanlarının Bakımı
 - 9.7. Gaz Ölçüm Raporları
 - 9.8. Patlamayı Önleme Planı

- 9.9. Solunum ve Canlandırma Ekipmanı
- 9.10. Koruma Planı
- 9.11. Yangından Korunma Planı
- 9.12. Yangın Dedektörleri ve Alarm Sistemleri
- 9.13. Otomatik Olmayan Yangın Söndürme Ekipmanları
- 9.14. Patlayıcı Madde Kullanma
- 9.15. Kaçış Yolları ve İmdat Çıkışları
- 9.16. Tahliye ve Kaçış
- 9.17. Güvenlik Tatbikatları
- 9.18. Doğal ve Suni Aydınlatma
- 9.19. Hafriyat Dökme Yerleri ve Atık Sahaları
- 9.20. Şev Açısı / Basamak Genişliği / Basamak Yüksekliği
- 9.21. Yeraltı Çalışma Planları (İmalat Haritası)
- 9.22. Giriş ve Çıkışlar
- 9.23. Tahkimat Talimatı
- 9.24. Havalandırma Planı / Hava Ölçümleri / Mekanik Havalandırma Sistemi
- 9.25. Havalandırma Sistemi / Metan Gazı Ölçümleri
- 9.26. Yanıcı Toz Patlama Barajları Dökümanı
- 9.27. Gaz Kaçağı, Göçük veya Su Baskını Çalışma Planı
- 9.28. Kişisel Solunum Koruma
- 9.29. Kişisel Lamba
- 9.30. Yeraltında İşçi Puantajı
- 9.31. Kurtarma Organizasyonu

şeklinde sıralanabilir.

•7. Sonuç

İş sağlığı ve güvenliği önceliğimizdir.

Temel kuralların bilinmesi ve uygulamaya konulması çalışanların İSG'ne yaklaşımı ile doğrudan ilgilidir.

Çalışanlara rağmen, iş güvenliği yapmak mümkün değildir. O halde, çalışanların görüşünün alınarak, iş sağlığı ve güvenliği sisteminin oturtulması, en sağlıklı çalışma tarzıdır.

Risk Değerlendirmesi ve talimat oluşturulması gibi konularda çalışanların katkı sağlaması oluşturulacak Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nın uygulanabilirliğini en üst düzeyde sağlayacaktır.

Hazırlanan Sağlık ve Güvenlik Dökümanı'nın bir belge olmaktan çok, yaşayan bir organizma haline getirilmesi, kesinlikle, iş kazası ve meslek hastalıklarını asgariye indirecek, iş barışını en üst düzeye çıkaracaktır.

1. Faydalanılan Kaynaklar

- İş Kanunu (4857), (Resmi Gazete : Tarih ve Sayı : 10/6/2003 / 25134)
- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi: 4.12.1973 - No:

7/7583 (Resmi Gazete Tarihi/No: 11.1.1974 / 14765)

- Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük, Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 13.8.1984, No : 84/8428, Yayımlandığı (R. Gazetenin Tarihi : 22.10.1984, No : 18553)
- Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, Resmi Gazete (Tarihi/Sayısı: 21.02.2004/25380)
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, (Resmi Gazete: 27.11.2010/27768)
- İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, (T.C. Danıştay Onuncu Dairesi 24.05.2004 tarihli kararı ile yönetmeliğin yürütmesini durdurdu. Esas No: 2004/1942), (Resmi Gazete Tarihi/Sayısı:09.12.2003 /25311)
- Maden Kanunu (3213) (Resmi Gazete Tarihi: 15/06/1985/18785)
- Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği (Resmi Gazete :6 Kasım 2010 / 27751)
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik (Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 14/7/2005 No : 2005/9207)
- Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği (Resmi Gazete : 23.12.2003/25325)
- İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği (Resmi Gazete: 25.11.2009/27417)
- Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği (Resmi Gazete : 16.06.2004/25494)
- Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğ (Resmi Gazete 31.05.2009 / 27244, **Değişiklik: Resmi Gazete: 09.03.2010 / 27516**)